

Jiří, mučedník

*narozen: ve 3. století (?) v Kappadokii. dnes Turecko
zemřel: r.305 Nikomedii (dnešní Turecko),*

*patron: Anglie, Janova, limburského biskupství,
rytířských řádů, skautů, rolníků, horníků, sedlářů,
kovářů, bednářů, artistů, koní a dobytka, pocestných,
zajatců, vojáků, jezdců, proti válečným nebezpečím,
proti pokušením, za počasí, proti horečce, proti moru,
jeden z 14 pomocníků*

Atributy: drak, kolo, korouhev, kůň, rytíř

Málokterý svatý je tak obklopen legendami jako svatý mučedník Jiří z Kappadokie. Jeho obraz, jak sedí na koni a bojuje s drakem, patří k nejznámějším znázorněním svatých v křesťanstvu. Od oxfordské synody v r. 1222 je Jiří patronem Anglie, jeho svátek patří k největším v zemi. V německé jazykové oblasti je jedním ze 14 pomocníků. Město Janov a limburské biskupství ho uctívají jako patrona. Země Gruzie (Georgie) má po něm jméno. Dardanelly se kdysi jmenovaly „úžina svatého Jiří“. Jen v Anglii bylo mučedníkovi zasvěceno 160 kostelů. Richard Lví Srdce nazval Jiřího svým osobním ochráncem. Přitom neexistují žádná spolehlivá data o životě a působení Jiřího, ale naproti tomu je velké množství legend, takže je tento světec často také považován za postavu mytologickou.

Nejznámější legenda o svatém Jiří je ve středověkém kodexu „Legenda aurea“ od Jakuba de Voragine. Podle této historie pocházel Jiří z urozené rodiny z

Kappadokie a byl nejprve vojákem a později tribunem v římském vojsku za císaře Diokleciána, ačkoli ten pronásledoval křesťany a Jiří k nim také náležel.

V oné době trápil zemi drak, kterému byly denně obětovány dvě ovce k nasycení. Když už nebylo ovcí, žádal drak lidské oběti. Los, který měl určit první oběť, padl na dceru krále. Vydala se na cestu k oběti, oblečená jako nevěsta. Tu Jiří na draka zaútočil kopím. Zranil ho a předvedl ho před lid. Slíbil, že netvora usmrtí, když se všichni nechají od něho pokřtít. Král a lid s tím byli srozuměni. Jiří zabil draka a 15. 000 lidí se dalo pokřtít.

Jiří byl r. 305 zajat pronásledovateli křesťanství. Přestál mnoho mučení (byl přivázán na kolo a hozen do rozpáleného vápna), ale přežil to beze zranění. Císařovna, ohromená tímto divem, přijala křesťanskou víru, a byla proto později sřata spolu s Jiřím před bránou města. To všechno prý se odehrálo v palestinském městě Lyddě-Diospolis.

Křiřáci přinesli jméno Jiřího do Evropy. Tam byl mučedník ve středověku velice uctíván, ovšem ne pro své mučednictví, ale jako symbol rytířskosti. Mezi třinácti rytířskými řády, které nesly jeho jméno, je nejznámější bavorský řád svatého Jiří a anglický Podvazkový řád. Rytíři uctívali vždy Jiřího jako svého patrona.

Úcta a tradice: *kult Jiřího začal na Blízkém východě i v Egyptě a v Etiopii. Písemná podání dokládají úctu Jiřího v Lyddě-Diospolis, domnělém místě jeho mučednictví, a v Sýrii. Nejprve byla jeho úcta rozšířena na Kypru, v Kappadokii a v Georgii. Odtud se dostala později jeho úcta i do Ruska a na Balkán. Úcta Jiřího v Německu dosáhla vrcholu, když biskup Hatto z Mohuče přinesl r. 896 jeho hlavu na ostrov Reichenau na Bodamském jezeře (klášterní kostel sv. Jiří v Oberzellu).*

Také v životě rolníků náleží Jiří k důležitým svatým. Od svátku svatého Jiří se už nesmí šlápnout na pole. Jako „světec počasí“ je Jiří v rolnickém kalendáři: „Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.“ Sluhové mohli o památce svatého Jiří změnit svého pána a úroky bývaly dříve splatné nejpozději do tohoto svátku. Především na koně se tohoto dne pamatuje. Kněží žehnají koním jezdců a sedláků, a na mnoha místech, zejména v Bavorsku, se pořádají tradiční „jízdy na koni“ (většinou v neděli po svátku sv. Jiří).

Kostely sv. Jiří, prokazatelné na Západě, jsou už v 6. století v Mohuči, v Paříži a v Neapoli. Domnělé ostatky svatého Jiří se uctívají na mnoha místech Evropy.

Znázorňování: *Jiří je zobrazován jako rytíř s koněm nebo bez něho, často s drakem probodnutým kopím nebo mečem. Umělci a malíři, od Schongauera přes Donatella až k Asamovi, postavili Jiřímu pomníky ve svém díle. Z množství maleb od slavných umělců na Západě: Andrea Mantegna namaloval obraz „Madonna della Vittoria s Jiřím a Michaellem“, který je v pařížském Louvru; „Svatý Jiří“ od Albrechta Durera na*

Paumgartnerově oltáři ve staré obrazárně v Mnichově; „Jiří a Michael“ od Raffaela v Louvru v Paříži; „Jiří v boji s drakem“ od Petra Pavla Rubense v Pradu v Madridě.

Překonávat některé těžkosti někdy vyžaduje odvahu jako symbolický boj s drakem. Stejně tak vyžaduje někdy odvahu podávat svědectví o své víře. Bože, Tys posiloval svatého Jiří, aby následoval Tvého Syna v jeho utrpení a byl připraven pomáhat slabým a trpícím; ať pomáhá i nám v naší slabosti. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen

Podle knihy: Rok se svatými